

Den "grenseløse" regionen

Fritt kommunalt tjenestevalg

INNHOLDSFORTEGNELSE

SAMMENDRAG	3
1. BAKGRUNN	4
2. GRENSELØST TJENESTETILBUD	4
2.1. FORUTSETNINGER FOR ET "GRENSELØST TJENESTETILBUD"	5
3. KRITERIER FOR VALG AV TJENESTER OG AVSLAG	6
A: Tilbudet har en mer praktisk lokalisering	6
B: Tilbudet oppleves å passe innbyggeren bedre (utformingen av tilbudet).....	7
C: Tilbudet oppleves å ha bedre kvalitet.....	7
D: Tilbudet er billigere for meg.....	7
E: Tilbudet finnes ikke i egen kommune/fylkeskommune	7
3.2 ØKONOMISKE OPPGJØRSFORMER	8
4. AKTUELLE TJENESTEOMRÅDER	9
4.1. BARNEHAGE.....	9
4.1.1. Bakgrunn for ordningen	9
4.1.2. Forutsetninger	9
4.1.3. Hvordan er ordningen tenkt gjennomført	9
4.1.4. Anbefalinger	12
4.2. GRUNNSKOLE.....	12
4.2.1. Bakgrunn for ordningen	12
4.2.2. Forutsetninger.....	12
4.2.3. Hvordan er ordningen tenkt gjennomført	13
4.2.4. Anbefalinger	14
4.3. VIDEREGÅENDE OPPLÆRING	14
4.3.1. Bakgrunn for ordningen	14
4.3.2. Forutsetninger	15
4.3.3. Hvordan er ordningen tenkt gjennomført	15
4.3.4. Anbefalinger	16
4.4. VOKSENOPPLÆRING	17
4.4.1. Bakgrunn for ordningen:	17
4.4.2. Forutsetninger.....	17
4.4.3. Hvordan er ordningen tenkt gjennomført	18
4.4.4. Anbefalinger	18
4.5. FUNKSJONSHEMMEDE	19
4.5.1. Bakgrunn for ordningen	19
4.5.2. Forutsetninger	19
4.5.3. Hvordan er ordningen tenkt gjennomført	20
4.5.4. Anbefalinger	20
4.6. HELSETJENESTER INKL. TANNHELSE TIL 18 ÅR.....	21
4.6.1. Bakgrunn for ordningen	21
4.6.2. Forutsetninger.....	21
4.6.3. Hvordan er ordningen tenkt gjennomført	22
4.6.4. Anbefalinger	22
4.7. TILBUD TIL ELDRE.....	22
4.7.1. Bakgrunn for ordningen	22
4.7.2. Forutsetninger.....	23
4.7.3. Hvordan er ordningen tenkt gjennomført	23
4.7.4. Anbefalinger	24
VEDLEGG I:	25
VEDLEGG II:	26
VEDLEGG III:	27

Sammendrag

Den strategiske samarbeidsalliansen Osloregionen ble stiftet 17.12.2004, og består av 56 kommuner og tre fylkeskommuner i hovedstadsområdet (inkludert Oslo som både kommune og fylkeskommune).

Samarbeidsalliansen Osloregionen har som målsetting å styrke Osloregionen som en konkurransedyktig og bærekraftig region i Europa.

Prosjektet "Den grenseløse regionen" ble igangsatt i oktober 2006. Prosjektet skal utrede og prøve ut en ordning hvor innbyggerne etter egne preferanser velger hvor i regionen de ønsker å bruke bestemte lovpålagte kommunale- og fylkeskommunale tjenester.

Ideen med en grenseløs region er at innbyggerne kan velge hvor i regionen de ønsker å bruke bestemte lovpålagte kommunale og fylkeskommunale tjenester. Ordningen gir dermed innbyggerne mulighet til å motta tjenester i en annen kommune/fylkeskommune enn bostedskommunen.

Bostedskommunen/-fylkeskommunen foreslås å behandle søknadene, og tilrettelegge for et kommunalt/fylkeskommunalt kjøp av tjenesten i en annen kommune/fylkeskommune.

Ordningen avgrenses ved at den:

- Ikke påvirker gjeldende inndeling eller ansvars- og oppgavefordelingen*
- Avgrenses fra tradisjonelt interkommunalt samarbeid og tjenester hvor det er bostedskommunen som bestemmer hvor innbyggerne får tjenesten.*
- Forutsetter frivillige avtaler om samarbeid mellom kommuner/fylkeskommuner i Osloregionen, hvor kommunens/fylkeskommunenes ansvar etter kommuneloven og særlover ikke endres*
- Ikke omfatter statlig tjenesteyting som spesialisthelsetjenesten*
- Ikke medfører et valg mellom ulike tilbydere privat og offentlig innen bostedskommunen*
- Prioriterer tjenesteområder som utifra et brukerperspektiv kan ha størst interesse*

Ordningen forutsetter at kommunens styringsrett er basert på:

- 1. Brukeradgang til å selv velge tjenester innen Osloregionen der en selv ønsker*
- 2. Fritt brukervalg som et særlig tilrettelagt tilbud og ingen rettighet*
- 3. Individuell behandling av søknader i oppholdskommunen, som eventuelt effektuerer søknaden på vegne av søkeren*
- 4. Selvstendig kommunal råderett i slike saker, til både å avslå og innvilge*
- 5. Fritt brukervalg som kun et supplement til kommunens tilbud*

1. Bakgrunn

Den strategiske samarbeidsalliansen Osloregionen ble stiftet 17.12.2004, og består av 56 kommuner og tre fylkeskommuner i hovedstadsområdet (inkludert Oslo som både kommune og fylkeskommune).

Samarbeidsalliansen Osloregionen har som målsetting å styrke Osloregionen som en konkurransedyktig og bærekraftig region i Europa.

Samarbeidet er et svar på en situasjon der Osloregionen opplever sterkt vekstpress i et nasjonalt perspektiv, og samtidig skjerpet konkurranse fra stadig sterkere europeiske storbyregioner.

Osloregionen har vedtatt en samarbeidsplattform som bl.a. angir følgende rammer:

- Strukturert og målrettet regionalt samarbeid skal gi grunnlag for samordnet opptreden i saker som er viktige for regionen.
- Samarbeidet skal rettes inn mot områder der samordning av deltakernes innsats vil være viktig, enten fordi oppgavene ikke kan ivaretas alene, eller fordi det i dag ikke er arenaer som ivaretar oppgavene tilstrekkelig godt
- Samarbeidet er basert på frivillighet og et tillitsbasert interessefellesskap.
- Gjennom å gå inn i alliansen har deltakerne markert tilhørighet til den arbeids-, bolig- og serviceregionen som hovedstadsområdet utgjør.

Samarbeidsalliansen har følgende satsingsområder:

- Profilering, nasjonalt og internasjonalt
- Kompetanse og verdiskaping
- Utbyggingsmønster, samferdsel og kommunikasjon
- Sosial infrastruktur

Både de som bor i regionen permanent, og de som søker hit for en kortere periode, kan oppleve beskrankninger med at velferdstilbud er knyttet til bostedskommunen/fylket, mens en heller ønsker å benytte tilbud nærmere arbeid, eller opprettholde tilbud ved flytting innen regionen. (For utlendinger kan det være et ønske om å benytte tilbud som gir en kontinuitet i forhold til hjemlandet dersom det finnes i regionen.) For å tiltrekke seg kompetent arbeidskraft er det viktig at regionen oppleves som et bra sted å bo og leve.

Prosjektet "Den grenseløse regionen tjenestevalg" ble igangsatt i oktober 2006. Prosjektet skal utrede og prøve ut en ordning hvor innbyggerne etter egne preferanser velger hvor i regionen de ønsker å bruke bestemte lovpålagte kommunale- og fylkeskommunale tjenester.

Et **-Grenseløst kommunalt tjenestetilbud-** i regionen forutsettes å kunne gå begge veier i en sentrum – periferidimensjon, hvis ledig kapasitet i tjenestetilbudet innen regionen skal kunne utnyttes. Opprettholdelse av utvikling av livskraftige småbyer og tettsteder i hovedstadens randsoner, har dermed en viktig betydning i forhold til både den sosiale infrastrukturen på makronivå og muligheten for et fritt brukervalg på mikronivå.

2. Grenseløst tjenestetilbud

Et suksesskriterium for at Osloregionen oppfattes som **en region** vil kunne være at den oppleves relativt "grenseløs" i forhold til bolig – arbeid – rekreasjon- offentlig tjenestetilbud.

Ideen med en grenseløs region er at innbyggerne kan velge hvor i regionen de ønsker å bruke bestemte lovpålagte kommunale og fylkeskommunale tjenester. Ordningen gir dermed innbyggerne mulighet til å motta tjenester i en annen kommune/fylkeskommune enn bostedskommunen.

Ordningen avgrenses fra tradisjonelt interkommunalt samarbeid ved at kommunene på forhånd ikke har gjort avtale med en bestemt kommune om kjøp av et bestemt antall plasser for egne innbyggere. Ordningen er heller ikke tenkt organisert ved at det stiftes et interkommunalt selskap for å distribuere, kjøpe forvalte mv kommunale tjenester på vegne av kommunene.

Det "grenseløse" tjenestetilbudet er også ulikt andre ordninger med fritt brukervalg, siden det ikke innebærer et valg mellom ulike tilbydere privat eller offentlig innen samme kommune. Dette gir en større fleksibilitet og mulighet til individuell bukertilpassning enn vanlige interkommunale avtaler og det man tradisjonelt assosierer med "fritt brukervalg". Dette forutsetter at kommunene inngår avtaler seg imellom om tjenesten som skal leveres.

2.1. Forutsetninger for et "Grenseløst tjenestetilbud"

Samarbeidet om sosial infrastruktur må utvikle seg i spenningsfeltet mellom innbyggers behov for å benytte rekreasjon og tjenester på tvers av kommune- og fylkesgrenser, samtidig som de enkelte lokalsamfunn ikke tappes for grunnleggende funksjoner som vil redusere livskvaliteten for de som har dette som hovedforankring for bolig, arbeid og fritid.

Det forutsettes at bostedskommunen skal være ansvarlig for betaling for tilbud uansett hvor de benyttes. Det blir dermed et politisk valg, hvorvidt en vil legge vekt på brukeres mulighet til å velge tilbud i annen kommune som en del av den velferdspolitiske fordelingen mellom egne innbyggere. Slike valg ivaretar viktige demokratiske prinsipper, ved at det kan øke den enkeltes mulighet til å ta ansvar for eget liv og kan sikre mindre gruppers mulighet til å bli ivaretatt ved å sikre likebehandling for de som trenger et ekstra vern. Samtidig vil slike ordninger bety at kvalitet og kapasitet i offentlig tjenestetilbud får mindre betydning ved valg av bostedskommune.

Dette berører imidlertid ikke det finansielle ansvarsprinsippet (at den som har det administrative ansvaret for tjenesten, også skal ha det finansielle ansvaret), siden bostedskommune vil ha det økonomiske ansvaret og ansvaret for å formidle, effektivere og kjøpe tjenesten i annen kommune.

Oppgavefordelingen mellom forvaltningsnivåene bygger på det såkalte generalistkommunesystemet. Dette innebærer at kommuner og fylkeskommuner har ansvar for det samme brede spekter av oppgaver og at det forventes at disse oppgavene ivaretas på en forsvarlig måte uavhengig av innbyggertall, bosettingsstruktur eller andre ytre kjennetegn.

Ordningen med et "Grenseløst tjenestetilbud" kjennetegnes ved at det er innbyggeren selv som ønsker å få kommunale tjenester i en annen kommune enn bostedskommunen og skiller seg således fra interkommunale ordninger der kommunene bestemmer hvor tilbudet skal gis.

Når det gjelder rammeavtaler om kjøp tjenester/plasser i andre kommuner/fylkeskommuner er dette ikke behandlet av arbeidsgruppen. Dette kommer inn under interkommunalt samarbeid og er i dag en ordinær måte å løse den aktuelle problemstillingen (dvs utnytte felles investeringer i sosial infrastruktur og samarbeid om bruk av institusjoner).

Et "grenseløst tjenestetilbud" for innbyggerne i regionen, må vurderes praktisk i forhold til det forvaltningsansvar hver enkelt kommune/fylkeskommune har for tjenestene og tilrettelegging for rekreasjon for egne innbyggere. Forvaltningsordninger for et slikt "grenseløst tjenestetilbud" må derfor utformes slik at den enkelte bostedskommune på selvstendig grunnlag selv fatter vedtak om å gi et slikt tilbud. Det vil m.a.o. være en del av dialogen mellom politikere og egne innbyggere hvorvidt denne friheten til å velge tjenester i andre kommuner skal være en del av tilbudet i egen kommune.

Videre er det viktig og at alle lokalsamfunn framstår som fullverdige samfunn hvor det er godt å leve, bo og arbeide. Alle lokalsamfunn må derfor ha et rimelig heldekkende tjenestetilbud. Det

er dermed en latent konflikt mellom å kunne velge fritt og å opprettholde et rimelig heldekkende tjenestetilbud i kommunene.

Hvis bruken av tjenester i andre kommuner enn bostedskommunen får et så stort omfang at det truer opprettholdelsen av et bredt tjenestetilbud i enkelte kommuner, må det vurderes om dette er en god ordning i forhold til målet om en balansert og bærekraftig regional utvikling. I et mindre omfang vil en slik valgfrihet antakelig skape små problemer for regionkommunen, ved at økt etterspørsel lett kan innpasses innenfor eksisterende tilbud. Et mindre omfang vil heller ikke påvirke bostedskommunens tilbud, ved at brukergrunnlaget blir for lite til å opprettholde et bredt tilbud. Skulle det bli et stort omfang vil denne friheten kunne få effekter som er motsatt av det som er en ønsket utvikling. Det kan føre til en "utarming" av usentrale kommuner. Dette både ved at brukergrunnlaget for visse tjenester kan bli for lite – og tjenesten dermed dyr å opprettholde, med den konsekvens at en mister arbeidsplasser innen offentlig tjenesteyting.

En annen side er at denne friheten til å velge vil gi større uforutsigbarhet i etterspørsel, og dermed styringsutfordringer i forhold til å dimensjonere tjenestene i den enkelte kommune.

Problemstillingene for kommunene blir dimensjonering av tilbud, og konkurranse om oppfylging av plasser. Søknader må i en slik situasjon vurderes i forhold til om det representerer noen trussel for oppfyllingsgraden, og virksomhetens økonomi. Innen videregående opplæring er dette en reell problemstilling i dag, både internt mellom de ulike offentlige skolene, og i forhold til rammevilkår for fylkeskommunes egen håndtering av investeringer og drift av den offentlige skolen vs private.

3. Kriterier for valg av tjenester og avslag

Ordningen er et frivillig supplement til ordinær tjenesteyting, og et tilbud til innbyggere med særskilte behov i forhold til arbeidsplass, bosted og livssituasjon. Det understrekes samtidig at ordningen kun er en mulighet og ikke noen rettighet.

Ordningen kan medføre større press på tjenester i enkelte sentrale kommuner med stort arbeidsplass overskudd, eller med gjennomgående innfartsårer eller veg- og kollektivknutepunkter.

I utgangspunktet er ordningen tenkt å gi en mer effektiv bruk av de samlede ressurser i regionen. Imidlertid forutsettes at det eksisterer en kapasitet som gir rom for ordningen. Skal ordningen ha verdi og betydning i form av å gi innbyggerne større fleksibilitet i forhold til lokalisering av arbeidsplass og bolig, legger prosjektet til grunn at kapasitet bygges ut ved behov.

Ordningen forutsetter at bostedskommunen har ansvaret for egne innbyggere. Dette medfører at tilbud/etterspørsel i forhold til kapasitet er viktig ved innvilging/avslag på en søknad.

Utgangspunktet for drøftingen er brukernes/innbyggernes behov for eventuelt å benytte tilbud i annen kommune. Dette kan begrunnes med:

- Tilbudet har en mer praktisk lokalisering
- Tilbudet i annen kommune/fylkeskommune oppleves å passe innbyggeren bedre (utforming av tilbudet)
- Tilbudet i annen kommune/fylkeskommune oppleves å ha en bedre kvalitet
- Tilbudet i annen kommune/fylkeskommune vil være billigere for meg
- Tilbudet finnes ikke i egen kommune/fylkeskommune

A: Tilbudet har en mer praktisk lokalisering

Strukturen på arbeidsreisemønster vil antakelig føre til en økt etterspørsel i regionsenter kommunen og kommuner med gjennomgående samferdselskorridorer inn mot Oslo. Ordninger som gir slik frihet kan dermed være med på å styrke sentraliseringstendensene i regionen.

B: Tilbudet oppleves å passe innbyggeren bedre (utformingen av tilbudet)

Kommunale og offentlige tjenester berører en fra "vugge til grav". Brukere kan derfor ha interesse av tjenester og tilbud i tråd med egen livsstil og verdigrunnlag. Et slikt alternativt tilbud løses i økende grad ved private tjenestetilbud, særskilt på skoleområdet. Men innen det kommunale tjenestetilbudet kan det også være kommuner, eller enkeltvirksomheter som barnehager, skoler og sykehjem som særskilt har profilert seg med enten et alternativt tilbud eller et særskilt utformet tilbud.

Et tilbud i en annen kommune kan dermed oppleves å passe brukeren bedre, eller være utformet i større grad etter brukerens ønsker, verdier og holdninger.

C: Tilbudet oppleves å ha bedre kvalitet

Fra et kommunalt perspektiv kan tilstrekkelig kvalitet (dvs i samsvar med normer og forskrifter) være et godt kvalitetsmål. Ut fra et brukerperspektiv vil målet være en god kvalitet (dvs over minstestandard) og helst den beste kvalitet.

Hvilket kvalitetsnivå tjenesten eller tilbudet skal ha (utover minimumsstandard), vil være et politisk prioriteringsspørsmål, for hver kommune.

Den enkelte bruker kan her overprøve kommunens tilbud og kvalitet på noen områder, og "shoppe" tjenester i andre kommuner der en synes en får mest kvalitet igjen, samtidig som en velger å benytte tilbud i egen kommune der en oppfatter tilbudet som best.

En slik brukertilnærming vil generelt gi fordelingspolitiske problemer, og vil neppe kunne aksepteres som søkergrunnlag.

D: Tilbudet er billigere for meg

Mange tjenester har egenbetalingsordninger. Nivået på, og fordelingen mellom, egenbetalingssatsene er et viktig lokalpolitisk velferdsspørsmål. Innen mange ordninger er handlingsrommet for variasjon mellom kommunene lite, p.g.a. statlige gitte rammebetingelser. Likevel er dette viktige politiske fordelingsproblemer. Egenandelens relative andel av finansieringsgrunnlaget for tjenesten vil være avhengig av de totale kostnadene ved å utøve tjenestene.

E: Tilbudet finnes ikke i egen kommune/fylkeskommune

Det kan være ulike årsaker til at tilbud ikke finnes i alle kommuner/fylkeskommuner. Store kommuner vil ofte etablere flere spesialtilbud, som det er vanskelig å etablere i mindre kommuner fordi brukergrunnlaget er lite.

Hvis tilbudet er lovpålagt og ikke finnes i egen kommune/fylkeskommune vil kommunen/fylkeskommunen være pliktig til å inngå avtaler med andre kommuner/fylkeskommuner om kjøp av slike plasser. Dette tilfellet vil dermed falle inn under interkommunalt samarbeid, som kommuner/fylkeskommuner innen Osloregionen har lang tradisjon for, og dermed utenfor den problemstillingen som drøftes her om individets mulighet til selv å velge tjenester innen et "grenseløst samarbeid".

De situasjonene som kan være aktuelle for ordningen er der hvor enkelte kommuner har valgt å etablere tilbud som andre kommuner velger å ikke gi sine innbyggere. Ett område hvor dette kan være aktuelt, er for eksempel spesiallinjer ved videregående skoler.

3.2 Økonomiske oppgjørsformer

Tilbudet dekkes i henhold til bostedskommunens praksis. Er tjenesten dyrere i en annen kommune, dekkes differansen av brukeren. Prosjektet anbefaler at kommunene som inngår i samarbeidet, lager egne avtaler om refusjon. (se det enkelte tjenesteområde).

Eksempel:

Dersom et barn får plass i en annen kommune enn bostedskommunen, følger betalingen særlige regler. Hvis driftsutgiftene i kommunen barnet har fått plass er høyere enn i bostedskommunen, vil foreldrebetalingen stige. Omvendt settes foreldrebetalingen ned dersom den tildelte plassen er billigere enn i bostedskommunen.

4. Aktuelle tjenesteområder

4.1. Barnehage

4.1.1. Bakgrunn for ordningen

- For noen barnefamilier kan det av familiemessige eller geografiske årsaker være ønskelig å benytte barnehage på tvers av kommunegrensene.
- Det kan gjelde familier som bor nær kommunegrensen, er skilte eller reiser ut av kommunen på jobb.

Ordningen med "grenseløst tjenestetilbud" av barnehageplass, innebærer at foreldre/pårørende kan søke opptak om barnehageplass i en annen kommune enn bostedskommunen.

Ordningen medfører flere utfordringer i forhold til kapasitet/utbygging, kø-/ventelister og finansiering/oppgjør mellom kommunene.

Kommunens utbygging skjer i hovedsak på bakgrunn av befolkningsprognoser i egen kommune, kravet om full barnehagedekning gjør at utbyggingstakten i flere kommuner er trappet opp. Mulig etterspørsel fra andre kommuner kan vanskelig forutses. Så lenge som det ikke er full barnehagedekning, vil det være vanskelig for kommunen å dimensjonere antall barnehageplasser.

Friheten til å velge vil gi større uforutsigbarhet i etterspørsel, og derved styringsutfordringer i forhold til å dimensjonere tjenestene i den enkelte kommune. Tilbudet i annen kommune kan oppleves som bedre tilpasset av hensyn til hvordan barnehagen drives i forhold til barns behov og kvalitet generelt.

Det antas at det vil være en viss etterspørsel etter barnehageplass i andre kommuner. Dette tilsier behov for samarbeid på tvers av kommunene mht "tilstrekkelig antall plasser" samt plassering av disse. Ved lav etterspørsel bør det kunne løses innenfor eksisterende tilbud. Det vil bli en utfordring å organisere tildeling av plasser så lenge det ikke er full barnehagedekning. Det forutsettes at egne innbyggere prioriteres i tildeling av plasser.

Faglige vurderinger om hva som kan være mest hensiktsmessig ut i fra barnets behov vil primært være opp til foreldrene å vurdere.

4.1.2. Forutsetninger

- Det forutsettes at egne innbyggere prioriteres i tildeling av plasser
- Lokale opptaksregler gjelder
- Ordningen omfatter både kommunale og private barnehager

4.1.3. Hvordan er ordningen tenkt gjennomført

Søkeprosess:

Foreldre søker om barnehageplass i bostedskommunen og blir satt på venteliste til en plass i den kommunen de ønsker.

Samordnet opptak:

En samordnet opptaksprosess innebærer at det søkes om barnehageplass til private og kommunale barnehager på et felles søknadsskjema. Søknaden sendes Barnehagekontoret i bostedskommunen.

Barnehagekontoret koordinerer opptaket mellom kommunale og private barnehager.

Alle søknader registreres på Barnehagekontoret. Det vil så foreligge en søkerliste til hver barnehage, som oversendes barnehagen. Barnehagekontoret tildeler plass til de kommunale barnehagene i henhold til kommunens vedtekter og foresattes ønsker. Private eiere tildeler plass og sender tilbud til egne barnehager i henhold til egne vedtekter og foresattes ønsker. Dersom det ikke er plass i den barnehagen du ønsker mest, blir søknaden vurdert i andre barnehager i henhold til ønskene på søknadsskjemaet.

Søknad kan sendes gjennom hele året, men hovedopptaket med tildeling av plass fra august har søknadsfrist. Det sendes ett skjema pr. barn.

Ønskede barnehager er utgangspunkt for tildelingen.

Tilbud om plass sendes skriftlig. Den enkelte private barnehage sender tilbud om plass i sin barnehage. (Barnehagekontoret) sender tilbud om plass i kommunale barnehager.

Opptaksregler:

Private og kommunale barnehager har ulike opptaksregler. De private er vedtatt av det enkelte styret, de kommunale av Kommunestyret.

Følgene opptakskriterier gjelder alle barnehagene Jf. Barnehageloven § 13:

1. Barn med nedsatt funksjonsevne. Dokumentasjon: Sakkyndig vurdering fra behandlende instans.
2. Barn som det er fattet vedtak om etter lov om barneverntjenester §§ 4-12 og 4-4 annet og fjerde ledd. Dokumentasjon: Attest fra barnevernets vedtak.
3. Øvrige private opptaksregler fås ved henvendelse til den enkelte barnehage, eventuelt på deres hjemmesider.
Private barnehager tildeler plasser selv på bakgrunn av barnehagens opptaksregler og søkerlisten sendt fra (Barnehagekontoret.)

Kommunale opptaksregler:

Kommunene kan ha særskilte kommunale opptaksregler.

Det foreslås at de kommunene som går inn i ordningen inngår avtale om felles opptaksregler.

Eksempel på øvrige kommunale opptaksregler:

- Enslig forsørger i arbeid eller under utdanning.
Med enslig forsørger menes ugift/ikke samboende, separert/skilt eller enke/enkemann. Ved ny samboer eller nytt ekteskap regnes man ikke lenger som enslig. Heller ikke ved midlertidig fravær fra hjemmet grunnet studier eller arbeid.
Dokumentasjon: Bekreftelse fra trygdekontor og/eller folkeregister.
- Barn fra familier som har store belastninger p.g.a. alvorlig, varig sykdom.
Med sykdom forstås i denne forbindelse:
  - alvorlig, varig sykdom/funksjonshemming hos barnets foreldre eller søsken
  - fysisk skade/hemmet hos barnet
  - atferdsvansker/psykiske lidelser hos barnet
  - språk/talevansker hos barnetDokumentasjon: Attest av ny dato fra behandlende faginstans.
Når det gjelder astma/allergi hos barnet, må det være dokumentert "grad III" eller "fra moderat til alvorlig grad".
Gjelder sykdommen barnets foreldre eller søsken, må dokumentasjonen beskrive konsekvensene for familien dersom de ikke får avlastning i form av barnehageplass
- Lav inntekt, under den laveste friplassgrensen (pr. 01.01.07 kr. 171.695 samlet brutto inntekt pr. år). Beløpet justeres hvert år. Ved vurdering av dette kriteriet forutsettes det at foreldrene er i arbeid eller utdanning.
Dokumentasjon:

Nydatert lønnsdokumentasjon.

Selvstendig næringsdrivende leverer kopi av selvangivelsen eller erklæring fra revisor.

Legg også ved dokumentasjon på evt. skattepliktige trygder, bidrag.

Likningsattest er ikke godkjent dokumentasjon

- Deretter tildeles plass etter alder med det eldste barnet først. Ønskede barnehager er utgangspunkt for tildeling, og det tas hensyn til barn bosatt i nærmiljøet. Ønskes det at barnet skal bli vurdert i kommunal alderskø, må minst ett av ønskene være en kommunal barnehage. Tvillinger tildeles plass foran andre barn i samme årskull, dersom det lar seg gjøre
- Det presiseres at dersom det søkes etter prioriterte kriterier, må dette dokumenteres. Uten dokumentasjon blir søknaden behandlet som en ordinær søknad om barnehageplass. Sendes søknad over nettet, må dokumentasjonen ettersendes pr. post.

Ventelister:

Kommunene som inngår i ordningen kjører samordnet hovedopptak med standardiserte opptaksrutiner.

Flytting:

Dersom foreldre eller den barnet bor hos, flytter til en annen kommune, har barnet rett til å beholde sin plass i fraflyttingskommunen, den nye bostedskommune skal yte tilskudd.

Klageadgang:

Etter hovedopptaket om våren, med tildeling av plasser fra august, sender Barnehagekontoret avslag til de som ikke har fått tilbud. Avslag gir klagerett. Klagebehandling skjer i bostedskommunen.

Refusjonsmodeller:

Mulig å bruke dansk modell etter avtale inngått mellom deltakene kommuner.

Se vedlegg 2 og 3

Foreldrebetaling:

Dersom et barn får plass i en annen kommune enn bostedskommunen, følger betalingen særlige regler. Hvis driftsutgiftene i kommunen barnet har fått plass er høyere enn i bostedskommunen, vil foreldrebetalingen stige. Omvendt settes foreldrebetalingen ned dersom den tildelte plassen er billigere enn i bostedskommunen.

Friplass/søskenmoderasjon:

Samme regler for å få støtte, friplass, søskenmoderasjon som gjelder i bostedskommunen skal gjelde. Bostedskommune overfører støtte til kommunen der barnet har plass.

Kapasitet i kommunene:

Kommunen kan stenge for opptak fra andre kommuner dersom kommunen kan påvise at det vil kreve kapasitetsutvidelse eller at ventetiden vil øke så mye at kommunen ikke kan leve opp til full dekningsgrad.

Andre tjenester i forbindelse med barnehage:

- Helse
- Pedagogiske

KOSTRA:

- Kontakt med fylkesmannen, dept for å finne egnede løsninger på rapportering.

Juridiske forhold:

<http://www.lovddata.no/all/nl-20050617-064.html>

Eksempel på avtale, Vedlegg 3

4.1.4. Anbefalinger

- Arbeidsgruppen anbefaler at det innføres en ordning med mulighet for fritt brukervalg av barnehageplass på tvers av kommunegrensene
- Fritt brukervalg av barnehageplass på tvers av kommunegrensene er aktuelt selv om det er flere dilemmaer knyttet til dette både når det gjelder kapasitet/utbygging, kø-/ventelister og finansiering/oppgjør mellom kommunene

4.2. Grunnskole

4.2.1. Bakgrunn for ordningen

I følge opplæringsloven har elevene lovfestet rett til å gå på skolen som ligger nærmest. Eleven kan etter søknad tas inn på en annen skole enn den eleven sogner til. Muligheten å kunne benytte tjenestetilbudet skole i en annen kommune, innebærer et annet prinsipp enn det loven har hjemlet.

Antallet elever som går på en annen skole enn nærmiljøskolen kan på sikt tenkes å øke i grunnskolene. Den enkelte kommune vil få store utfordringer hva gjelder dimensjonering av antall plasser dersom det innføres fritt brukervalg på tvers av kommunene.

Det er grunn til å anta at de fleste brukere fortsatt vil velge nærmiljøskole eller grunnskole i kommunen fremfor et tilbud i en annen kommune fordi barn i løpet av grunnskolealderen blir så mobile at de ikke er avhengig av foreldretransport på samme måte som i f.eks til og fra barnehagen.

Det er i dag er samarbeidsavtaler mellom enkelte kommuner når det gjelder kostnader forbundet med skoleplasser i grenseområder.

- Det er allerede registrert et visst ønske fra foreldre om å kunne benytte skole på tvers av kommunegrensene. Det gjelder først og fremst hvis avstanden fra bopel til skole i nabokommunene er kortere enn avstanden til nærmeste skole i hjemkommunen
- Familiemessige årsaker som skilsmisse kan også være en god grunn til å ønske fritt skolevalg på tvers av kommunegrensene
- Dersom man velger skole utenfor egen kommune, vil det være naturlig at SFO, skolehelsetjeneste, skoletannlege, PP-tjeneste også benyttes i kommunen der man har skoleplass
- Kultur- musikk-skole, kan være naturlig å velge utenfor egen kommune på grunn av geografiske eller familære forhold

4.2.2. Forutsetninger

- Brukervalget for grunnskoler bør omfatte alle tjenester som ytes i skolen i forbindelse med den ordinære undervisningen

- Man kan ha ulike vurderinger for fritt skolevalg på ulike årsklasser. Det kan for eksempel være større ønsker om fritt skolevalg fra elevens side i ungdomsskolen enn i barneskole og SFO
- Egne innbyggere sikres plass først

4.2.3. Hvordan er ordningen tenkt gjennomført

Søkeprosess:

Bruk av eksisterende ordning

Opptaksregler:

Etter opplæringsloven har alle barn plikt til grunnskoleopplæring, og rett til å få sin opplæring i den offentlige, kommunale skolen de sokner til som nærskole. Kommunens skolekretsinndeling definerer hva som er nærskolen.

Grunnlaget for å fastsette inntakskriterier og å klarlegge valgmuligheter, ligger i opplæringsloven § 8-1.

Kommunale opptaksregler:

Innenfor den offentlige grunnskole, er det opp til den enkelte kommune å fastsette inntaksregler, med en begrensning: I henhold til opplæringsloven har alle barn rett til å gå på den nærmeste skolen.

Det er etablert praksis i mange kommuner at elever kan flyttes til annen skole enn nærskolen i kommunen, når det synliggjøres behov og grunner for dette. I de fleste kommuner oppfylles ønskene så sant det er ledig kapasitet på den ønskede skolen.

Det må klargjøres hva som legges til grunn ved prioritering av elever ved inntak.

Inntak av elever i løpet av skoleåret, og om mulighet til å slutte/flytte underveis.

Ventelister:

Kommunen/skolen som mottar søknaden, venteliste på den aktuelle skole, og informerer eventuelle søkere ved ledig kapasitet.

Flytting:

Eleven kan beholde sin plass ved flytting.

Klageadgang:

Vedtak om avslag eller tildeling av skoleplass er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

Fylkesmannen er klageinstans.

Spesialundervisning:

En viktig rettighet for eleven er bestemmelsene i opplæringsloven om rett til spesialundervisning når det ordinære tilbudet i undervisningen ikke gir eleven tilfredsstillende utbytte. Skolen har ansvar for å legge et tilbud til rette for eleven når en sakkyndig vurdering gir grunnlag for det.

Refusjonsmodeller:

Se vedlegg 2

Kapasitet i kommunene:

Ved fritt skolevalg kan det oppstå en situasjon hvor det er flere søkere enn plasser ved skolen. Alternativer for å håndtere en slik situasjon kan være inntaksbegrensninger. Fritt skolevalg kan føre til at enkelte skoler får færre elever enn planlagt.

Andre tjenester i forbindelse med skole:

- SFO: Tilbys på skolen eleven går.

- Skoleskyss: dekkes ikke utover det eleven ville hatt krav på om han/hun hadde gått på sin egen nærscole.
- PPT
- Etc.

KOSTRA:

- Kontakt med fylkesmannen, dept for å finne egnede løsninger på rapportering.

Økonomi:

Det forutsettes at bostedskommunen refunderer kostnadene ved å gå på en skole i en annen kommune inntil det beløp det koster å ha eleven på skole i kommunen. Dersom skoleplassen er dyrere, dekkes overskytende beløp av foreldrene.

Det forutsettes at behov for spesialundervisning etc, dekkes av bostedskommunen.

Juridiske forhold:

[Opplæringsloven - Lovtekst](#)

[Forskrifter til Opplæringsloven](#)

Eksempel på avtale, Vedlegg 3

4.2.4. Anbefalinger

- Arbeidsgruppen anbefaler at det bør være fritt brukervalg av skoleplass på tvers av kommunegrensene selv om det er flere dilemmaer knyttet til dette både når det gjelder kapasitet/utbygging, kø-/ventelister og finansiering/oppgjør mellom kommunene.

4.3. Videregående opplæring

4.3.1. Bakgrunn for ordningen

Skoletilbudet i videregående er fylkeskommunens ansvar. Det er i dag en samarbeidsavtale mellom Oslo og Akershus om skoleplasser i videregående skoler. Departementet har varslet at man vurderer å innføre en rettighet til videregående skole for hele landet. Dersom dette innføres vil det kunne medføre ytterligere press på attraktive skoletilbud. Antall friskoler under etablering er stadig økende og det er grunn til å tro at de videregående skolene vil møte nye konkurranseforhold i de kommende år.

Videregående skole har ulike linjer og plassering varierer slik at det her er utfordringer mht fylkesgrensene.

Fagopplæring er en viktig del av videregående skole og Osloregionen er en attraktiv region også for ungdom under opplæring i yrkesfagene. Det gjelder spesielle og populære fag og mindre fag som ikke tilbys i landet for øvrig.

Å satse på utdanning og kompetanseutvikling er en av de viktigste faktorene for å bidra til framgang i en region. En region som har et høyt utdanningsnivå blant innbyggerne er attraktiv og tiltrekker seg nye investeringer.

En grunnleggende ide for Oslo regionen som en kunnskapsregion er at de studerendes behov og ønskemål kommer i første rekke. Dette forutsetter bl.a. at regionens videreutdanning samordnes og kan disponeres på tvers av kommunale- og fylkeskommunale grenser.

Samtlige videreutdanninger i regionen bør være søkbare for alle ungdommer, uansett hvor de bor i regionen. Den enkelte skole må konkurrere om elevene hvilket i sin tur kan medvirke til en utvikling og profilering av et pedagogisk mangfold.

Argument for felles ordning i regionen:

- samordning skaper et større tilbud hvilket medfører at ungdom ikke trenger å reise ut av regionen for å skaffe seg en videreutdanning
- fokus på elevenes ønsker, interesser og behov – brukerorientert fokus
- attraksjons og konkurransekraften øker i regionen
- Ungdom blir kjent med resten av regionen og dette skaper økt identitet
- positivt i forhold til et demokratisk perspektiv da innbyggeren selv i større grad kan velge og dermed påvirke sin livssituasjon – økt ansvar frihet dimensjonen
- skaper ikke behov for økte administrative og/eller finansielle ressurser
- følelsen for en elev til å kunne velge fritt er viktig
- psykologien i forhold til "fritt valg" øker den enkeltes motivasjon og dermed sannsynligvis også studieresultatene
- Sammenligning mellom skolene øker i et åpent system. Dette påvirker kvalitetsutviklingen i forhold til form, kvalitet, og kostnader
- Åpenheten, her det frie valg, kan bidra til å bryte segregering

Friere skolevalg kan innebære begrensning av fylkeskommunens handlefrihet, men dette må veies opp mot elevenes rettigheter.

Det bør være fritt brukervalg av videregående skole på tvers av fylkesgrensene selv om det er flere dilemmaer knyttet til dette både når det gjelder kapasitet/utbygging, kø-/ventelister og finansiering/oppgjør mellom fylkene.

4.3.2. Forutsetninger

Elevene ved videregående skoler får angi ønske om fagretning, men blir i de fleste tilfeller tildelt plass ved skolen som tilbyr fagretningen i nærheten av bostedet, selv om man ønsker å gå på en annen skole.

Alle elver har rett til videregående opplæring etter endt grunnskole. Frihet til å velge videregående utdanning er godt fundert i det norske utdanningssystemet. Det er allerede fylker som samarbeider om fritt skolevalg.

Det menes her fritt skolevalg i tillegg til valgmuligheten som allerede finnes, dersom hjemfylket ikke har tilbud innen dette fagområdet. Selv om man i utgangspunktet skal søke skoleplass i hjemfylket sitt, eller i et annet fylke som fylket har gjort spesiell avtale med, er det muligheter å søke for videregående opplæring i andre fylker som hjemfylket har gjort avtale med.

Ordningen praktiseres ulikt i forskjellige fylker selv om det er inngått avtaler om ulike grader av fritt skolevalg. (Akershus, Oppland, Vestfold, Oslo og Østfold har delvis fritt skolevalg, mens Buskerud ikke har fritt skolevalg)

Det hadde vært en fordel om det ble fastsatt nasjonale bestemmelser om at alle elever skal ha mulighet til å velge videregående opplæring utenfor hjemfylket.

4.3.3. Hvordan er ordningen tenkt gjennomført

Søkeprosess:

Det anbefales å bruke eksisterende system.

Opptaksregler:

Nasjonale kriterier som allerede brukes.

Fylkeskommunale opptaksregler:

Felles opptaksregler i regionen i henhold til nasjonale kriterier.

Ventelister:

Bruk nåværende system

www.vigo.no

Flytting:

Det gis anledning til å beholde plass ved flytting når det er praktisk for brukeren

Klageadgang:

Følger vanlig rutine.

Spesialundervisning:

Skal være innvilget/vurdert av hjemfylket.

Refunderes av hjemfylket

Refusjonsmodeller.

Følger nåværende modell

Kapasitet i fylkeskommunene:

Ved fritt skolevalg kan det oppstå en situasjon hvor det er flere søkere enn plasser ved skolen. Alternativer for å håndtere en slik situasjon kan være inntaksbegrensninger. Fritt skolevalg kan føre til at enkelte skoler får færre elever enn planlagt. Ved større etterspørsel enn kapasitet, reguleres dette ved eksisterende prinsipper for ventelister.

Andre tjenester i forbindelse med skole:

- Skoleskyss: dekkes ikke utover det eleven ville hatt krav på om han/hun hadde gått på sin egen nærscole.
- PPT
- Etc.

KOSTRA:

- Kontakt med fylkesmannen, dept for å finne egnede løsninger på rapportering.

Økonomi:

Det forutsettes at bostedsfylket refunderer kostnadene ved å gå på en skole i en annet fylke.

Det forutsettes at behov for spesialundervisning etc, dekkes av bostedsfylket.

Dette vil sikre elever større mulighet til å velge offentlige skoler.

Juridiske forhold:

[Opplæringsloven - Lovtekst](#)

[Forskrifter til Opplæringsloven](#)

4.3.4. Anbefalinger

- Arbeidsgruppen anbefaler at det bør være fritt brukervalg av videregående skole på tvers av fylkesgrensene selv om det er flere dilemmaer knyttet til dette både når det gjelder kapasitet/utbygging, kø-/ventelister og finansiering/oppgjør mellom fylkene.
- Å satse på utdanning og kompetanseutvikling er en av de viktigste faktorene for å bidra til framgang i en region. En region som har et høyt utdanningsnivå blant innbyggerne er attraktiv og tiltrekker seg nye investeringer.
- En grunnleggende ide for Oslo regionen som en kunnskapsregion er at regionens kunnskapsbehov (eller studentenes)? kommer i første rekke. Dette forutsetter bl.a. at videregående opplæring i regionen samordnes på tvers av g fylkeskommunale grenser.
- Samtlige tilbud om videregående opplæring i regionen bør være søkbare for alle ungdommer, uansett hvor de bor i regionen.

4.4. Voksenopplæring

4.4.1. Bakgrunn for ordningen:

Målet for voksenopplæring er å hjelpe den enkelte til et mer meningsfylt liv. Loven om voksenopplæring skal bidra til å gi mennesker i voksen alder likestilling i adgang til kunnskap, innsikt og ferdigheter som fremmer den enkeltes verdiorientering og personlig utvikling og styrker grunnlaget for selvstendig innsats og samarbeid med andre i yrke og samfunnsliv. Livslang læring er et viktig prinsipp i norsk utdanningspolitikk. Målet er at alle skal ha mulighet til å ta utdanning og til å oppdatere sin kompetanse gjennom hele livet. Oppdatert og ny kunnskap er nødvendig for å bedre konkurranseevnen og øke fleksibiliteten i et arbeidsliv i omstilling. Den enkelte får større valgfrihet og muligheter til å realisere egne ønsker og behov. Voksenopplæring i Norge omfatter i hovedsak disse områdene:

- grunnskoleopplæring for voksne
- videregående opplæring for voksne
- opplæring i norsk med samfunnskunnskap for voksne innvandrere og flyktninger
- høyere utdanning
- arbeidsmarkedsopplæring
- læring i arbeidslivet
- opplæring arrangert av studieforbundene
- fjernundervisning
- folkehøgskolene

Voksenopplæring har hatt stor oppmerksomhet i Norge i flere tiår. Allerede i 1976 kom Lov om voksenopplæring som skulle gi voksne mulighet til å oppdatere og utvikle sin kompetanse. Gjennom Kompetansereformen har det de siste årene vært satt i gang flere tiltak for å styrke kompetansen i den voksne befolkningen.

Fra 2002 har voksne gjennom Opplæringslovens § 4A-1 og § 4A-2 fått rett til tilpasset grunnskoleopplæring. Alle som er over 16 år og som trenger det har rett til gratis opplæring. Den enkelte har også rett til rådgiving for å få kartlagt sine opplæringsbehov. Voksne som er født før 1978 og som ikke har fullført videregående skole har rett til gratis videregående opplæring.

4.4.2. Forutsetninger

Gjennom Introduksjonsloven har innvandrere fått rett til opplæring i norsk og samfunnsfag. Hovedregelen i denne loven er at de som har fått opphold med mulighet for permanent boposettingstillatelse, både har rett og plikt til å delta i 300 timer opplæring i norsk, inkludert 50 timer samfunnskunnskap på et språk innvandreren forstår.

Voksenopplæring er et omfattende område og tilbudet i de enkelte kommuner/fylker er både fragmentert og varierende. De ulike instanser som gir tilbud innenfor voksenopplæringen har de siste årene utviklet ulike profiler og innhold på sitt tilbud. På denne måten finner man voksenopplæringsssenter som har opparbeidet et godt tilbud innenfor migrasjons pedagogikk mens andre senter har en et spesialpedagogisk tilbud i forhold til grupper som for eksempel ADHD, atferdsproblematikk, etc.

Voksenopplæringen preges derfor av regionale forskjeller, slik at det er behov for å benytte seg av eksisterende tilbud på tvers av kommune-/fylkesgrenser. Denne ordning praktiseres allerede og det foreligger bl.a. retningslinjer fra Oslo kommune som regulerer denne form for "kjøp av tjenester" i regionen.

Imidlertid er det behov for å informere og tilrettelegge bedre, slik at denne form for tilbud lettere kan benyttes på tvers av kommune-/fylkesgrenser.

4.4.3. Hvordan er ordningen tenkt gjennomført

Søkeprosess:

Det anbefales å bruke eksisterende system.

Opptaksregler:

Nasjonale kriterier som allerede brukes.

Flytting:

Det gis anledning til å beholde plass ved flytting når det er praktisk for brukeren

Klageadgang:

Følger eksisterende rutiner.

Spesialundervisning:

Skal være innvilget/vurdert av hjemfylket.

Refunderes av hjemfylket

Refusjonsmodeller.

Følger nåværende modell. Se lov om voksenopplæring med forskrifter.

Kapasitet i kommuner og fylkeskommunene:

Ved fritt skolevalg kan det oppstå en situasjon hvor det er flere søkere enn plasser ved skolen. Alternativer for å håndtere en slik situasjon kan være inntaksbegrensninger. Fritt skolevalg kan føre til at enkelte skoler får færre elever enn planlagt.

Andre tjenester i forbindelse med skole:

Dekkes etter lov og forskrift

KOSTRA:

- Kontakt med fylkesmannen, dept for å finne egnede løsninger på rapportering.

Økonomi:

Det forutsettes at bostedsfylket refunderer kostnadene ved å gå på en skole i en annet fylke.

Det forutsettes at behov for spesialundervisning etc, dekkes av bostedsfylket.

Det vil sikre elever større mulighet til å velge offentlige skoler.

Juridiske forhold:

[Opplæringsloven - Lovtekst](#)

[Forskrifter til Opplæringsloven](#)

4.4.4. Anbefalinger

- Arbeidsgruppen anbefaler at det bør være fritt brukervalg når det gjelder voksenopplæring på tvers av kommune- og fylkesgrensene. Dette skjer i stor grad allerede.
- Å satse på utdanning og kompetanseutvikling er en av de viktigste faktorene for å bidra til framgang i en region. En region som har et høyt utdanningsnivå blant innbyggerne er attraktiv og tiltrekker seg nye investeringer.
- En grunnleggende ide for Osloregionen som en kunnskapsregion er at regionens kunnskapsbehov (eller studentenes behov)? kommer i første rekke. Dette forutsetter bl.a. at tilbudet om videregående opplæring i regionen samordnes på tvers av fylkeskommunale grenser.
- Samtlige tilbud om voksenopplæring i regionen bør være lett tilgjengelig og søkbar på ett nettsted.

4.5. Funksjonshemmede

4.5.1. Bakgrunn for ordningen

I enkelte kommuner er det etablert tilrettelagte fritids/kulturtilbud for funksjonshemmede. Ordningen er ikke hjemlet i noe lovverk, men er et frivillig kommunalt tilbud.

Tilrettelagte fritidstilbud for personer med psykiske lidelser, fysisk funksjonshemning, utviklingshemning samt barn og unge med AD/HD har som mål å forebygge isolasjon og ensomhet, og å få så mange som mulig inn i ordinære fritids- og kulturtilbud. Til ordningen med tilrettelagte fritidstilbud hører en form for medlemskap og ved benyttelse av de ulike tilbudene en egenbetaling.

I en hvis grad benyttes allerede denne form for tilbud på tvers av kommune-/fylkesgrenser.

Idrettsaktiviteter reguleres ved medlemskap i et idrettslag/klubb. Denne ordning praktiseres allerede på tvers av kommune-/fylkesgrenser og er dermed ikke gjenstand for nærmere vurdering.

Støttekontakt, avlastning og fritidsassistanse er viktig i det forebyggende arbeidet gjennom at pårørende og brukere får en bedre fritid og får utvidet sitt sosiale nettverk. Støttekontaktens viktigste oppgaver er som regel å hjelpe den enkelte til en meningsfull fritid. Avlastningstiltak for personer og familier som har et særlig tyngende omsorgsarbeid skal gi den som yter omsorgen nødvendig og regelmessig fritid og ferie. Rapporteringen fra kommunene viser at bruken av støttekontakt har vært omtrent stabil fra 1995 til 1999, mens samlet antall årsverk til fritidsassistenter har gått noe ned. Mange kommuner melder at det er vanskelig å rekruttere støttekontakter og avlastere, og at det er vanskelig å beholde dem over tid.

En del kommuner har arbeidet aktivt for å skape gode fritidstilbud og mobilisere frivillig sektor i arbeidet, bl.a. har noen kommuner arbeidet med en ny organisering av fritidstilbudene. Fordi en del personer med nedsatt funksjonsevne setter spesielle krav til kvalifikasjoner hos hjelpere, har flere kommuner delvis til erstatning for støttekontakter og avlastere engasjert på timebasis, ansatt personell på hel- eller deltid med fritidsassistanse eller avlastning som arbeidsoppgaver.

4.5.2. Forutsetninger

Støttekontakt

Støttekontakter hjemles i Lov om sosiale tjenester. Støttekontaktens oppgave vil være å motivere og tilrettelegge for sosialt samvær og meningsfull fritid. Eksempler kan være: kino, turer, teater, kaffebesøk, delta i organiserte aktiviteter etc. En støttekontakt skal også bidra til å bygge nettverk og forebygge isolasjon og ensomhet.

I enkelte tilfeller kan det av familiære og/eller praktiske forhold være aktuelt å bruke innvilget ordning med støttekontakt i annen kommune enn bostedskommunen. I slike tilfeller vil det være behov for en refusjon/deling av utgiftene mellom involverte parter.

Ledsagerordning

NOU 2001:22 *Fra bruker til borger* fremmer forslag om at ledsagerordningen bør være en obligatorisk ordning i alle kommuner.

Statens råd for funksjonshemmede har utarbeidet et nasjonalt ledsagerbevis, som skal gjøre det mulig for funksjonshemmede som trenger assistanse å delta i arrangementer og bruke transportmidler uten å betale dobbel pris for billetter. Ledsagerbevis er i dag en frivillig ordning.

Det er den enkelte kommune som bestemmer om de vil innføre ordningen, og det er kommunen som utsteder kortet i den funksjonshemmede søkerens navn. Kortholderen

velger selv ledsager og kan ha ulike ledsagere. I dag har ca. 300 kommuner ordningen med ledsagerbevis og ca. 8000 personer har beviset. Ledsagerbeviset skal gjelde i hele landet der arrangører, transportselskap eller institusjoner som krever inngangspenger har akseptert ordningen.

Statens råd for funksjonshemmede har utarbeidet veiledende retningslinjer med utfyllende merknader. Retningslinjene er utarbeidet i samarbeid med flere kommuner og fylkeskommuner.

4.5.3. Hvordan er ordningen tenkt gjennomført

Søkeprosess:

Det anbefales å bruke eksisterende system i kommunene.

Søknad om individuell støttekontakt er en tjeneste etter sosialtjenesteloven. Kommunen plikter å fatte enkeltvedtak.

Flytting:

Det gis anledning til å beholde ordningen ved flytting når det er praktisk for brukeren

Klageadgang:

Støttekontakter: Klage på kommunens vedtak stilles til Fylkesmannen.

Ledsagerordningen: Følger eksisterende rutine i bostedskommunen.

Refusjonsmodeller.

Følger ordningen i bostedskommunen.

KOSTRA:

- Kontakt med fylkesmannen, dept for å finne egnede løsninger på rapportering.

Økonomi:

Det forutsettes at bostedskommunen refunderer kostnadene tilsvarende kostnaden i bostedskommunen, er ordningen dyrere, må det dekkes av brukeren.

Juridiske forhold:

[Sosialtjenesteloven § 4-2](#)

4.5.4. Anbefalinger

- Arbeidsgruppen anbefaler at ordningen med støttekontakt kan benyttes over kommunegrensene når det er til beste for brukeren.
- Arbeidsgruppen anbefaler at de veiledende retningslinjene legges til grunn når en skal innføre ledsagerbevis i kommunen, slik at det etableres en mest mulig lik praksis i kommunene. Det betyr ikke at en ikke kan tilpasse retningslinjene til behov en ser i sin egen kommune. Dette kan for eksempel gjelde aldersgrenser både for kortholderen og ledsageren, eller hvor mange år kortet skal være gyldig for. Det vil også kunne variere hvor mye dokumentasjon den enkelte kommune ønsker for å utstede ledsagerbevis.
- I de kommunene hvor en har ordningen med ledsagerbevis og bruker de veiledende retningslinjene, skal alle som har dette kortet behandles på samme måte, enten en er innbygger i kommunen eller kommer fra et annet sted i landet. Noen fylkeskommuner har i flere år samarbeidet med kommunene for å få ledsagerbeviset akseptert. I andre fylkeskommuner er arbeidet kommet kortere.

4.6. Helsetjenester inkl. tannhelse til 18 år

4.6.1. Bakgrunn for ordningen

Tradisjonelt så gir helsestasjonene tilbud i forhold til følgende områder:

- helseundersøkelser for barn 0-5 år.
- helsetilbud for ungdom
- vaksinasjon mot smittsomme sykdommer anbefalt i nasjonalt barnevaksinasjonsprogram

Normalt benytter innbyggerne denne type tjeneste i sin bostedskommune. Det kan være aktuelt å benytte denne type tjenester på tvers av kommunegrensene, men en forutsetning er at det finnes tilgjengelig kapasitet. Innen helseområdet er det allerede i dag mulighet for brukervalg for mange tjenester, som lege, tannlege, fysioterapi, psykolog og sykehus. Fylkeskommunen har ansvar for den offentlige tannhelsetjenesten, i denne sammenheng er det tannhelsetjenester til barn og ungdom fra fødsel til og med det året de fyller 18 år. Tannhelsen er lagt til den enkelte kommunes skoletannhelse og følger som en naturlig del av den skole man tilhører. Hvis en elev velger skole i en annen kommune enn sin bostedskommune så kan det være hensiktsmessig å benytte seg av tannhelsen og/eller skolehelsetjenesten i den kommunen eleven mottar sitt skoletilbud.

4.6.2. Forutsetninger

Foreldre må kunne velge *helsekontroll* for sitt barn i nærheten av der barnet er i løpet av dagen enten det nå er hjemme, i barnehage eller annen tilsynsordning også om det er utenfor bostedskommunen. Delt omsorg for barn kan være en annen situasjon som frambringer ønske om valgmuligheter. Det samme gjelder for brukere av *jordmortjenester* som kan ønske denne tjenesten der hvor arbeidsplassen er.

Ved lav etterspørsel bør det kunne løses innenfor eksisterende tilbud. Det er imidlertid mest sannsynlig at helsestasjon for ungdom vil være det tilbudet som etterspørres mest da denne brukergruppen har en betydelig mobilitet.

Friheten til å velge innebærer større uforutsigbarhet i etterspørsel, og vil dermed medføre styringsutfordringer i forhold til å dimensjonere tjenestene i den enkelte kommune. Det kan vanskeliggjøre helsetjenestens oversikt over helsetilstanden og tiltakene overfor barn og unge og gi en ekstra utfordring ifht samarbeid både med foreldre og med øvrig hjelpeapparat.

Helsestasjoner for barn kan gi ulike tilbud/ organisere sine tilbud ulikt for ulike aldersgrupper. Ungdom som ønsker tilbud fra *helsestasjon for ungdom*, må kunne oppsøke denne tjenesten der hvor de oppholder seg mest og opplever det mest hensiktsmessige å gå. For ungdom med problemer, bør lav terskel for å gi tilbudet, veie opp mot bostedskommune. Dersom det ikke er etablert helsetilbud på videregående skole, må f. eks elevene ha rett til fritt brukervalg og benytte seg av den lokale helsestasjonen for ungdom.

Ved frihet til å velge kan man komme i en situasjon hvor foreldre kan velge mellom egen kommunes og andre kommuners tilbud etter som barnet vokser til og/eller hvilken livssituasjon de er i.

Vekslingen mellom tjenester, forsterker uforutsigbarheten i etterspørselen og styringen. Kommuner med lav etterspørsel opplever en utarming som medfører at et minimumstilbud kan opprettholdes og forsterker trenden til å velge andre tjenester.

4.6.3. Hvordan er ordningen tenkt gjennomført

Tilbudet er regulert ved lov. Kapasiteten i den enkelte kommune/fylkeskommune, vil avgjøre hvorvidt helsetjenesten kan benyttes i annen kommune/fylkeskommune enn bostedskommunen.

Flytting:

Det gis anledning til å beholde tilbudet ved flytting når det er praktisk for brukeren.

Klageadgang:

Følger eksisterende rutiner.

Refusjonsmodeller.

Følger nåværende modell.

KOSTRA:

- Kontakt med fylkesmannen, dept for å finne egnede løsninger på rapportering.

Økonomi:

Det forutsettes at bostedskommune-/fylket refunderer kostnadene ved å benytte helsetjenester som inngår i ordningen i en annen kommune/fylke enn der brukeren er hjemmehørende.

Juridiske forhold:

[Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten](#)

[Kommunehelsetjenesteloven § 1-3](#)

[Pasientrettighetsloven kap. 7](#)

Opplæringslova kap. 9a

4.6.4. Anbefalinger

- Det anbefales at innbyggerne gis mulighet til å benytte helsetjenester i annen kommune/fylkeskommune enn bostedskommune.

4.7. Tilbud til eldre

4.7.1. Bakgrunn for ordningen

I løpet av de siste årene har man i flere av Osloregionens kommuner lagt til rette for ulike ordninger som har gitt potensielle brukere mulighet for "fritt brukervalg" i forhold til praktisk bistand og personlig pleie. Ordningen har gitt brukerne mulighet til å velge denne type tjeneste mellom de av kommunen på forhånd godkjente leverandører.

Ordningen har ikke så langt vært praktisert på tvers av kommunegrensene. Imidlertid har man for eksempel i Danmark (p.g.a. sesongmessige endringer i boformen) åpnet opp for at pleietrengende eldre og handikappede med midlertidig bosted i en annen kommune enn bostedskommunen – "sommerhuskommune", kan benytte seg av en mellomkommunal refusjonsordning.

I et moderne samfunn er midlertidig bosted vanlig forekommende blant store deler av befolkningen, og samtidig assosieres dette med god livskvalitet og individuell frihet. Innen helse- og sosialområdet utløser også midlertidig opphold i en annen kommune rett til mange tjenester. Brukerne kan også flytte til en annen kommune selv om de er avhengige av helse- og sosialtjenester. I et slikt tilfelle plikter den nye kommunen å yte tilsvarende tjenester. Etter vår vurdering kunne det være et potensielt behov for å innlemme slike tjenester i ordningen.

4.7.2. Forutsetninger

Tjenestetilbudet til eldre, begrenses til hjemmetjenester og korttids -/avlastningsopphold. Det er en viktig forutsetning for ordningen at det er bostedskommunen som tildeler tjenesten.

Kommunene opplyser nok ikke aktivt og på eget initiativ om denne muligheten. Omforent holdning til og fleksibel bruk av denne muligheten blant kommunene i regionen/ del av regionen, kan gjøre det lettere for tjenestemottakere å benytte tjenestetilbudet i ulike kommuner.

De tjenestene som kan egne seg i første rekke i en slik "grenseløs" ordning, er enkle ikke behovsprøvde tjenester av mer kortvarig/ midlertidig karakter samt dagtilbud. Det bør være "standardtjenester" - det vil si tjenester uten spesiell tilrettelegging, f. eks. ordinært korttids -/avlastningsopphold og hjemmetjenester.

Det antas å kunne være etterspørsel etter korttidsopphold i institusjon for eldre i annen kommune slik at brukeren lettere kan ha kontakt med familie/pårørende i en periode. Et dagtilbud kan også ligge mer praktisk til i nabokommunen, enn i egen pga veg- og kollektivtilbud.

Det er en ekstra utfordring å tildele tjenester i annen kommune så lenge det er knyttet en kø-problematikk til tjenesten. Kommunene har ulike dekningsgrad av institusjonsplasser. Noe som vil medføre ulik terskel for å kunne få tilbudet. Hvem skal prioriteres? Egne innbyggere eller en fra nabokommunen? Det forutsettes at egne innbyggere prioriteres.

4.7.3. Hvordan er ordningen tenkt gjennomført

Søkeprosess:

Det anbefales å bruke bostedskommunens eksisterende system.

Søknadsbehandling/Opptaksregler:

Bostedskommunens eksisterende kriterier følges.

Flytting:

Det gis anledning til å beholde plass ved flytting når det er praktisk for brukeren.

Klageadgang:

Følger eksisterende rutiner i bostedskommunen..

Refusjonsmodeller.

Tilbudet dekkes i henhold til bostedskommunens praksis. Er tjenesten dyrere i en annen kommune, dekkes differansen av brukeren. Prosjektet anbefaler at kommunene som inngår i samarbeidet, lager egne avtaler om refusjon.

Andre tjenester i forbindelse med tjenesten:

Dekkes etter lov og forskrift.

KOSTRA:

- Kontakt med fylkesmannen, dept for å finne egnede løsninger på rapportering.

Økonomi:

Det forutsettes at bostedskommunen dekker opphold etter kommunens gjeldende kriterier, kostnader utover dette dekkes av bruker.

Juridiske forhold:

[Forskrift for sykehjem og boform for heldøgns omsorg og pleie](#)

[Forskrift om vederlag for opphold i institusjon m.v.](#)

[Forvaltningsloven](#)

[Kommunehelsetjenesteloven](#)

[Pasientrettighetsloven](#)

Forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene

Forskrift til lov om sosiale tjenester

Sosialtjenesteloven § 4-2

4.7.4. Anbefalinger

- Det anbefales at innbyggerene gis mulighet til å benytte ordningen i annen kommune enn bostedskommune.

Vedlegg I:

Erfaringer fra lignende ordninger i andre nordiske land

Danmark

I Danmark ble det i 2004 inført fritt valg av dagtilbud for barn. Ordningen er regulert i egen lov.

Hvis foreldre ønsker å benytte dagtilbud i en annen kommune enn bostedskommunen, skal tilbudet først tildeles i oppholdskommunen. Det vil si at man får et tilsagn om tilskudd som kan tas med til en annen kommune. Alle barn har rett til å bli tatt opp på venteliste i en annen kommune. Når barnet er på venteliste, er det omfattet av den angjeldende kommunes retningslinjer. Det er laget egne beregningsmodeller/rutiner for dette.

Regjeringen i Danmark har en klar målsetting om å øke borgernes muligheter til fritt å kunne velge løsninger, også på tvers av kommunene. Det bærende prinsipp er, at borgerne skal få det beste til lavest pris. Det er liten politisk diskusjon om slike ordninger mellom kommunene. Foreløpig gjelder:

- Fritt valg af dagtilbud – børn
- Fritt valg i folkeskolen, inkl. SFO
- Fritt valg i ældreplejen
- Fritt valg folkeopplysning
- Fritt valg av tannhelsetjeneste for barn og unge under 18 år

Når det gjelder barnehager er opptak regulert gjennom en ventelisteordning, der man til enhver tid kan se hvilke kommuner i hele Danmark som har ledig kapasitet. Det er slik at egne innbyggere i en kommune prioriteres.

Foreldre henvender seg direkte til den ønskede skole og søker plass. Dersom det er kapasitet, får eleven plass. Kommunestyret har besluttet at det ikke skal være mer enn 20 elever i hver klasse, dersom dette taket er nådd, avslår skolen søknaden. Den enkelte skole administrerer selv ventelisten. Kommunen oppretter kun klasser i forhold til egne elever.

Finland

I Finland har kommunene et ganske sterkt ansvar for å tilrettelegge tjenester for innbyggerne særlig når det gjelder helse- og sosialtjenester.

Det er flere kommuner som har inngått samarbeidsavtaler om at egne innbyggere kan få tjenester i en annen kommune, det gjelder for eksempel grunnskole og spesialundervisning.

Når det gjelder videregående skole kan man velge fritt og få plass i hele landet. Kommunene får støtte fra staten etter antall studenter.

I Finland kan man få tjenester i andre kommuner, men det kreves tillatelse fra hjemkommunen, erfaringen viser at det ikke er mange som benytter seg av muligheten.

Når det gjelder barnehage og grunnskole er det noen få som benytter muligheten per år.

Når det gjelder videregående skole benytter mange seg av muligheten ca. 200 per år. Det gjelder både fra og til kommunen, slik at det ikke fører til noe kapasitetsproblem.

Sverige

I Sverige har de begrenset med erfaringer med grenseløst kommunalt tjenestevalg. Elever i videregående skole kan under visse forutsetninger velge skole i en annen kommune.

Det samme gjelder innenfor voksenopplæring under forutsetning av at tilsvarende tilbud ikke finnes i egen kommune.

Når det gjelder andre tjenestetilbud er ordningen i stor grad lik den som eksisterer i norske kommuner.

- Fritt valg av tannlege innen tannhelsetjenesten for barn og ungdom
- Fritt valg av pleie (allmennlege, fysioterapeut, gynekolog utenfor sykehus) i hele landet, gjelder på landstingsnivå
- Grunnskole
- Videregående skole

Sammendrag

- Selv om ordningen ikke benyttes i noe stort omfang opplever innbyggerne muligheten for grenseløst kommunalt tjenestvalg som positivt
- Kommunene opplever ikke ordningen som en ekstra administrativ belastning
- Ordningen har ikke medført finansielle og kapasitetsmessige utfordringer
- Ordningen benyttes først og fremst i forhold til valg av skole og barnehage

Vedlegg II:

Eksempel fra Danmark, Frederiksberg kommune

- Bopælskommunens tilskud til borgere:
  - max. = tilskud til pasning i egne institusjoner (75%)
  - ved dyrere pasning: max. tilskud, borger betaler difference
  - ved billigere pasning: tilskud reduseres
- Institutionskommune får dekket driftsudgifter 100%
  - tilskud fra bopælskommune
  - forældres egenbetaling

NB! Kun driftsudgifter indgår i beregninger.

- Frederiksberg Kommune har sammen med 25 andre kommuner indgået frivillig aftale om 9% overhead til bygninger og administration.

NB! Regneeksempel	Driftsudgift	FK tilskud	Forældres egenbetaling
Frederiksberg	100 000	75 000	25 000
Dyrere kommune	120 000	75 000	45 000
Billigere kommune	80 000	60 000	20 000

Vedlegg III:

Aftale vedrørende mellemkommunal afregning for benyttelse af dagpleje, daginstitutioner og SFO på tværs af kommunegrænser for børn indtil ca. 10 år.

1. Indledning

I forbindelse med ændring af Lov om Social Service – Frit Valg af dagtilbud til børn over kommunegrænser, har forældre fra 1. januar 2004 ret til at søge og opnå optagelse i et dagtilbud i en anden kommune end opholdskommunen.

Denne ændring skaber behov for at ændre den hidtil gældende aftale om mellemkommunal afregning og benyttelse af dagtilbud i anden kommune end opholdskommunen.

Den eksisterende aftale om skolebørns brug af SFO tilbud på den skole, de går i, selvom de er fraflyttet udfører kommunen, overføres samtidig – med få rettelser – til en ny fælles aftale.

Det medfører samtidig, at tidligere mellemkommunale aftaler på dag- og SFO området på grund af lovændringen og indgåelse af den nye aftale, bortfalder.

Det skal understreges, at den nye mellemkommunale aftale alene har til formål at forenkle en række administrative forhold, der fremgår dels af Lov om Social Service – Frit valg til børn over kommunegrænser, dels af Folkeskolelovens bestemmelser for skolefritidsordninger. Aftalen er derfor underordnet de to lovgivninger.

2. Generelle bemærkninger

- A. Nærværende aftaler omfatter afregning og tilskud samt ekstra bygningstilskud vedrørende børn i
- Dagpleje
  - Vuggestuer
  - Børnehaver
  - Integrerede institutioner (vuggestuepladser, børnehavepladser og fritidshjemspladser)
  - Fritidshjem/SFO

Tilskud pr. dag sker ved at afrunde det årlige tilskudbeløb med 360 dage (30 dage pr. måned). Udgiften pr. dag afrundes til hele kroner.

- B. For særlige dagtilbud med udsædvanligt høje bruttodriftsudgifter (F.eks. institutioner specielt for handicappede børn) henvises til bekendtgørelsen §10 stk. 6.
- C. Opholdskommunen foretager opkrævning af forældrenes egenbetaling på udfører kommunens vegne
- D. Aftalekommunerne udveksler efter budgettets vedtagelse oplysning om, fra hvilket tidspunkt tilskud forventes givet, samt størrelsen af bruttodriftsudgifter i de respektive institutionstyper, gennemsnitlige grundtilskud for aldersgrupperne 0-2 årige, 3-5 årige og 6-10 årige (skolebørn i fritidshjem/fritidshjemsgrupper), særligt tilskud o.lign. Det er den enkelte opholdskommune, der afgør, hvornår et barn tilhører et tilbud beregnet for en bestemt aldersgruppe. En kommune kan eksempelvis have besluttet, at vuggestue/dagpleje dækker aldersgruppen 0 – 2 år og 10 måneder.

Slettes : Det er den enkelte opholdskommune, der afgør,.....og 10 måneder.

Bemærkning : Det er vores opfattelse, at aldersgruppe må være i henhold til Socialministeriets bemærkninger til Serviceloven, hvor vuggestuebørn er defineret som 0 – 2 år og børnehalebørn fra 3 år. Opholdskommunen skal give forældre et tilskud til køb af plads i udfører kommunen. Det kan være vanskeligt for opholdskommunen, at give korrekt tilskud i så fald der uklarhed om definitionen på alder på vuggestue- eller børnehalebørn. Det vil ligeledes medføre problemer i forhold til forældrenes egenbetaling, for hvornår skal der ophøres med at opkræve betaling vuggestueplads!

- E. Kommunerne melder tilbage til FKKA (*Kommuneforeningerne i Københavns Amt*) senest 30 dage efter FKKA's bestyrelse har anbefalet aftalen, om de ønsker at tiltræde aftalen med tilbagevirkende kraft fra 1. januar 2004

Optagelse på venteliste – Tilsagn om tilskud:

Når barnet optages på venteliste i udfører kommunen, skal opholdskommunen give forældrene et tilsagn om tilskud, som indeholder en dato for, hvornår tilskuddet træder i kraft.

Der kan alternativt aftales kommunerne imellem at afgive generelle tilsagn om tilskud og oplysning om, hvornår tilskuddet træder i kraft (det kan f.eks. være når børn er 8 eller 11 måneder).

Når barnet er optaget i dagtilbud i udfører kommunen, giver udfører kommunen opholdskommunen besked, således at opholdskommunen kan notere, fra hvilken dato der skal udbetales tilskud.

Oplysninger gives til opholdskommunens pladsanvisning.

1. **afsnit ændres til** : Når barnet optages på venteliste i udfører kommunen, orientere udfører kommunen opholdskommunen om dette, hvorefter opholdskommunen giver forældrene et tilsagn om hvornår tilskuddet træder i kraft.

Bemærkning : Med vores formulering bliver ansvarsfordelingen mellem udfører- og opholdskommune mere tydelig. Ligeledes er det ikke i oprindeligt afsnit tydeliggjort, hvordan opholdskommunen skal få oplysning om opskrivning på venteliste i anden kommune. Forældre har jo ingen pligt til at orientere sin bopælskommune.

1. Tilskuddets størrelse.

Opholdskommunen betaler til udfører kommunen et tilskud på 70 pct. til dækning af almindelige driftsudgifter og et yderligere tilskud (jfr. § 10 stk. 5 i

betalingsbekendtgørelsen) på 9 pct. til dækning af ejendomsudgifter, husleje og vedligeholdelse. Begge tilskud beregnes som procentdele af de gennemsnitlige

budgetterede bruttodriftsudgifter jfr. § 3 stk. 2 i betalingsbekendtgørelsen pr. plads for dagtilbud i opholdskommunen beregnet for den aldersgruppe, som barnet tilhører. Hvis de gennemsnitlige budgetterede bruttodriftsudgifter jfr. § 3 stk. 2 i

betalingsbekendtgørelsen pr. plads for det pågældende dagtilbud i udfører kommunen er billigere end i opholdskommunen beregnet for den aldersgruppe, som barnet tilhører, beregnes tilskuddet som procentdele af udfører kommunens gennemsnitlige budgetterede bruttodriftsudgifter. Det fremgår af vedlagte bilag 1, hvordan de 9 % beregnes.

Tilskuddet reguleres ikke, når regnskabet foreligger.

Slettes : Vores opfattelse er, at afsnit 4 kan slettes, bortset fra sidste linie, som vi ønsker overført til afsnit 5. Hele afsnittet er som sådan beskrevet i afsnit 5, bare mere enkelt og tydeligt.

2. Afregning af tilskud kommunerne imellem, samt opkrævning af egenbetaling (forældrebetaling, friplads og/eller søskende tilskud.

Afregning af tilskud finder sted hvert kvartal vedrørende børn, der har haft ophold i udfører kommunens dagtilbud i det foregående kvartal.

Indsættes : Tilskuddet reguleres ikke, når regnskabet foreligger.

Opholdskommunen sender et tilskud til udfører kommunen, der dækker de gennemsnitlige bruttodriftsudgifter 100% (plus de aftalte 9%, som nævnt i foregående afsnit). Opholdskommunen skal på vegne af udfører kommunen opkræve forældrenes egenbetaling, samt afholde friplads- og søskendetilskud.

Ovenstående afsnit ændres til : Opholdskommunen sender et tilskud til udfører kommunen, der dækker 100 procent af udfører kommunens bruttodriftsudgift for den benyttede plads (plus 9 procent til dækning af ejendomsudgifter, husleje og vedligeholdelse.) Opholdskommunen skal på vegne af udfører kommunen opkræve forældrenes egenbetaling, samt afholde friplads- og søskendetilskud.

Specielle udgifter, som for eksempel befordringsudgifter til udflytterbørnehaver medregnes ikke i tilskuddet. Disse udgifter afholdes af udfører kommunen.

3. Flytninger.

Opholdskommunen oplyser udfører kommunen om datoen for en families flytning. Oplysningen kan indeholde eventuel oplysning om, at familien ønsker/ikke ønsker at bibeholde pladsen.

Såfremt forældrene op siger institutionspladsen i udfører kommunen med normalt varsel – minimum 1 måned, ophører tilskuddet med udmeldelsesdatoen. Kortere varsel kan kun ske efter aftale mellem de berørte parter.

Ved flytning opkræves forældrenes egenbetaling fra førstkommende første af den nye opholdskommune.

Tilføjelse til afsnittet : Den mellemkommunale afregning sker fra flyttedato.

4. Udmeldelser

Udfører kommunen har pligt til at orientere opholdskommunen, når et barn udmeldes i udfører kommunen.

5. Skolefritidsordninger.

Lov om Social Service – frit valg over kommunegrænser omfatter ikke skolefritidsordninger oprettet efter folkeskoleloven.

Aftalekommunerne er dog enige om, at SFO'er - for børn i alderen skolestart til og med 3. kl. - hvor der er kontrolleret fremmøde svarende til et fritidshjem, omfattes af denne aftale.

Parterne er enige om, at det er en forudsætning, at barnet skal gå i udfører kommunens skole for at gå i skolens SFO.

Parterne er enige om, at det fortsat er udfører kommunen, der opkræver forældrebetaling for at gå i SFO. Der foretages ikke mellemkommunal udligning af bruttodriftsudgift mv.

Bemærkning : Alle aftalekommuner har aftalt, at der ikke foretages mellemkommunal udligning af bruttodriftsudgifter mv., bortset fra Frederiksberg og København. Dette tillæg til hidtidige mellemkommunale aftale, har vi aldrig tilsluttet os. Det er vores opfattelse, at der fortsat skal ske udligning af bruttodriftsudgifter mv. Langt overvejende del af vores aftaler indgås med København, hvorfor der måske kan laves en særskilt aftale med dem.

6. Klubtilbud og skolefritidsordninger med klubtilbud.

Denne aftale omfatter ikke klubber eller skolefritidsordninger med klubtilbud for større børn.

Der kan dog mellem to kommuner, eller i særlige konkrete situationer, indgås aftale om betaling af driftstilskud.

Aftalen omfatter følgende kommuner:

Albertslund, Ballerup, Brøndby, Dragør, Frederiksberg, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Greve, Herlev, Hvidovre, Høje-Taastrup, Ishøj, København, Ledøje-Smørum, Lyngby-Taarbæk, Rødovre, Solrød, Søllerød, Tårnby, Vallensbæk og Værløse.

Andre kommuner kan ved henvendelse til FKKA tilslutte sig aftalen